

Lazinov

Setkání 2013

Vítejte

v Lazinově

na Setkání 2013

Ne, Lazinov neslaví kulatiny. Ty nejbližší budou až v r. 2020 (600 let od první zmínky o obci Lazinov). Nicméně dostavěli jsme novou hasičskou zbrojnici a její slavnostní otevření (3. srpna 2013) je krásnou příležitostí k seznání lazinovských rodáků a zavzpomínání na to, jak se v Lazinově v posledních 40 letech žilo. A v tom má tato brožura trochu pomoci.

Vy, kteří jste v Lazinově delší dobu nebyli, jste si určitě všimli, že se vzhled Lazinova hodně změnil. Hlavně stavbou přehrady v 70. letech, ale také v posledních letech díky úpravě silnic a ostatních veřejných ploch v obci.

Ale beton, kámen, asfalt – to jsou jen mrtvé věci, které pouze dotvářejí vnější tvář Lazinova. Daleko důležitější je duch vzájemné pomoci a chuti dělat něco pro ostatní, který zde byl hodně výrazný za „bolševika“ a který naštěstí přetrvává doposud. A to je to hlavní, co zde lidé drží a co sem přilákalo a stále láká nové obyvatele a chalupáře (včetně mě).

A proč asi tuto brožuru máte v rukou a čtete?

Patrně v Lazinově máte kořeny, nebo se vám tu jen zalíbilo a rozhodli jste se zde žít nebo trávit volný čas, nebo jste jen na povídání o Lazinovu zvědaví. A to je dobře - takže čtěte, vzpomínejte a radujte se z toho, že Lazinov - vesnice, která byla kdysi určena k postupnému dožití a rozpadu, žije dál!

Pavel Novotný, starosta

I MALÁ OBEC MÁ SVÉ DĚJINY

Dávné osídlení

Lazinov můžeme směle označit za starobylou obec, kde osídlení na tomto místě je jistě více jak tisícileté. Sice na území obce nemáme dosud žádný archeologický nález, který by tuto skutečnost dokazoval, ale v údolí Křetínky takové nálezy na několika místech jsou a potvrzují pravěké osidlování tohoto údolí. V psaných historických pramenech se osídlení podél toku Křetínky již připomíná v první polovině 11. století.

Je dost možné, že právě v době raně-středověké kolonizace zdejšího kraje vznikají zárodky dnešní obce. Ostatně název obce je odvozen od staročeského slova *laz* označujícího obděláná pole a pastviny na svazích kopců. Vlastní obec postupně vznikala v terénní depresi v levobřežním svahu říčky Křetínky a výběr místa nebyl náhodný – úžlabina chránila tehdy chatrné dřevěnice moravských zemědělců před nepřízní počasí a navíc byla protékána malým potůčkem pramenícím výše na svahu pod lesem a poskytujícím pitnou vodu jak pro obyvatele, tak pro jejich dobytek.

Název obce a její obyvatelé

Název obce *Lazinov* se ustálil až v posledních několika stoletích, v historických dokumentech je k r. 1437 sídlo označeno jako *Lažanovice* a k r. 1464 jako *Lazenovice*. Na obecní pečeti z 18. století je bohužel vyryt jen zkrácený název obce *Lazin*. Nářečně bychom se mohli setkat s názvem *Lazinová* a ještě ve 20. století si někteří obyvatelé změkčovali název obce na *Laziňov*.

Lazinov byl z počátku velmi malou obcí čítající jen několik málo chalup a hospodářských stavení. Roku 1674 se připomíná pouze 16 usedlých stavení s výměrou zemědělské půdy jeden a čtvrt lánu. Roku 1790 zde bylo 19 domů a 156 obyvatel, roku 1834 35 domů a obyvatel 211, roku 1900 domů 42 a 352 obyvatel a domovní fond ke konci 1. republiky se rozšířil již na 64 domů. Dnes na začátku 21. století je v obci 94 obytných domů, z nich trvale je obydleno 59 domů a 34 domů je rekreačně využíváno. Počet stálých obyvatel obce se pohybuje kolem 150.

Pokud se podíváme na sociální složení obyvatelstva Lazinova v 1. polovině 20. století, potom můžeme říci, že šlo o obec v podstatě chudou, tak jak tomu bylo i v ostatních vrchovinných krajích Moravy. Převahu v obci měli domkáři, kteří většinou pracovali v průmyslových podnicích v Letovicích nebo i ve vzdálenějších městech, někteří se nechali najímat na sezonní zemědělské práce. Před rokem 1938 je v obci zaznamenáno 14 rodin rolnických, 1 hostinský-řezník a 1 obchodník se

smíšeným zbožím. Sociálně dobré bylo postavení mlynáře, který vlastnil vodní mlýn na řece Křetínce, jenž po svém majiteli se nazýval Masákův mlýn. Nejasná otázka je otázka venkovských řemeslníků. Zajímavé je, že v obci se nikdy neuváděla řemesla spojená se zemědělskou činností jako kovář, kolář, sedlář či tesař. Zato se v literatuře uvádí hrnčířský spolek *Kruh*, založený v roce 1892, který po deseti letech zanikl. Památka po něm se nedochovala. Snad pozůstatkem po něm bylo několik živností kamnářů.

Pohled na Lazinov od Vranové, foto František Továrek, 1959

Střídání panství

Poprvé se se jménem Lazinova setkáváme v dokumentu z roku 1420, kdy byl jmenován jako součást letovského panství rodu pánů z Lomnice. Polovina obce jim zůstala, když druhou polovinu prodali roku 1447 Vaňkovi z Boskovic. Tak se oba tyto mocné moravské rody – Lomničtí a Boskovičtí – dělily o výnos i z této malé obce. Páni z Lomnice měli ve svém erbu orličí křídlo, proto také obec ve svém novodobém znaku touto heraldickou figurou připomíná své dávné držitele, v jejichž listině se také poprvé připomíná a dostává se tak do historického povědomí.

Majetkově byla obec konečně sjednocena až v 16. století, kdy se stala trvalou částí letovského panství, a od té doby její další osud je spojen se šlechtickými majiteli

Letovic. Tato situace trvala prakticky až do 19. století. Nejen hospodářsky a správně byl Lazinov spojen s Letovicemi, ale také po církevní stránce, protože náležel k farnosti letovské a je tomu tak dodnes.

Dvůr Svitavice

Trvalou součástí obce byl i dvůr Svitavice ležící také na levobřežním svahu Křetínky, ale vzdálený od obce asi 1 km směrem k Letovicím. Připomíná se také v historických pramenech 15. století. Jeho rozvoj nebyl příliš úspěšný, v 16. století je u něj zaznamenán jen jeden obyvatel a roku 1635 se o něm píše jako o pusté vísce. Zřejmě nebyl příliš hospodářsky úspěšný.

Nová stavení

Pokud se obec v minulých dobách rozrůstala, tak nikoliv na svém původním místě v úžlabině, ale podél silnice směrem k Letovicím, která zde byla přimknuta k úpatí levého údolního svahu. Podél komunikace vznikala postupně řadová výstavba zvaná jako Stavení (také Nová stavení). Na počátku 19. století zde byla postavena i panská tkalcovna, jejíž provoz asi dlouho netrval a posléze bylo toto stavení přestavěno na obytný dům se čtyřmi byty. Panská tkalcovna však měla neblahý osud: 21. května 1930 budova vyhořela tak, že musela být rozbořena a pohořelí si museli postavit nová skromná obydlí. Mezi Staveními a jádrem obce je třeba ještě připomenout vodní mlýn na Křetínce, který se podle posledního majitele nazýval mlýnem Masákovým.

Od poddanství až k samosprávě

Lazinov ve svém historickém vývoji prošel různými formami správy. Od poddanské obce moravských šlechtických rodů až k samosprávné obci. Z poddanství letovského statku se obec vyvázala kolem roku 1850 a od té doby si volí své představenstvo v čele se starostou. Výjimkou byly roky 1982 až 1992, kdy Lazinov byl správní částí města Letovice.

Referendum občanů Lazinova to vše změnilo – obec se stala samosprávnou.

ZMĚNA ŽIVOTA V LAZINOVĚ

Velkým zásahem do stavebního vývoje obce byla výstavba vodní nádrže na Křetínce v letech 1972 až 1978. Vzduť přehrady zatopilo původní levobřežní silnici mezi Letovicemi a Křetínem. Byla zatopena celá zástavba Stavení, mlýn a níže ležící část obce.

Napouštění přehrady, foto František Továrek, 1977

Celkem muselo být demolováno 32 domů a dalších objektů, mezi nimi stará hasičské zbrojnice. Silnice byla přeložena na pravý břeh a odřízla tak Lazinov od přímého silničního spojení s okolím a další vývoj obce byl ohrožen. Investor přehrady, ve snaze ušetřit, nechtěl investovat do nového silničního spojení do Lazinova a raději odsoudil tuto vesnici k postupnému dožití a rozpadu.

Naštěstí, po vzbouření místních obyvatel, bylo přeci jen rozhodnuto připojit obec Lazinov k silniční síti novou silnicí z Křetína. To rozhodlo u části „vytopených“ obyvatel, že se nevystěhovali z obce do nabízených náhradních bytů zejména v Letovicích, ale rozhodli se k výstavbě nových domů v Lazinově.

Přítomností přehrady se ale obec stala atraktivním místem pro rekreaci a tak část původních obyvatel byla nahrazena migrujícími rekreanty. Ti spolu s obyvateli, kteří se rozhodli zůstat v obci, se podíleli na nové bytové výstavbě nebo na adaptaci starých objektů.

Společenský život v Lazinově byl ale stavbou přehrady doslova utlumen, obec upadla do letargie. Teprve v r. 1982 byl při výročí 80. let založení JSDH Lazinov pověřen František Skalník, aby dal dohromady mládež a začalo se v obci zase něco dít. František naverboval mladé kluky do sboru dobrovolných hasičů a postupně se společenský život v obci zase rozjel.

V r. 1983 bylo postaveno první hřiště v zátocě a na něm se odehrál první ročník volejbalového turnaje „Lazinovské léto“. Od té doby už to v obci opět „tepe“. Např. turnaj „Lazinovské léto“ pokračuje (s několika odmlkami) dodnes – letos už bude 26. ročník.

KRONIKA POSLEDNÍCH LET

- 1991 referendum - samostatný Lazinov (odtržení od Letovic), obec si znovu volila své zastupitele a zde je přehled starostů a místostarostů:
- 1992 – 1994 František Skalník, Miroslav Holas
- 1998 – 2002 František Skalník, Miroslav Holas
- 2002 – 2004 Igor Postl, Josef Ondříček
- 2004 – 2006 Josef Ondříček, Anežka Tihonová
- 2006 – Pavel Novotný, Miroslav Holas
- 1992 dobudování vodojemu a prameniště Na Vrších
- 1994 družstevní vodovod – ve spolupráci s vodovodním družstvem vybudovala obec nový vodovod ve staré části obce, na který bylo napojeno 18 rodinných domů
- 1995-6 obec vyprojektovala a vybudovala inženýrské sítě a komunikace na stavbu 17 rodinných domů Na Vrších
- 1997 první územní plán obce (Arch. Havlík) - dosud platný
- 1997 zahájení stavby nové budovy obecního úřadu
- Vzhledem k tomu, že nedošlo k dohodě se SD Jednota Boskovice na odkup místního obchodu a pohostinství, byla 31. května 1997 zahájena stavba nové budovy OÚ, obchodu a hospody v zátocě. Stavba byla postavena převážně svépomocí a slavnostní otevření proběhlo 14. srpna 1998.
- 1999 26. listopad – rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny (tehdy to byl Václav Klaus) o udělení znaku a praporu obci Lazinov
6. prosinec – převzetí starostou Františkem Skalníkem a delegací obce
- 2000 srpen – svěcení praporu a znaku Lazinova
- 2001 dokončení plynofikace obce Lazinov a osady Dolní Poříčí (ve spolupráci s obcí Křetín)
- 2002 100. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů

Při veřejném vystoupení se však nepodařilo nastartovat stříkačku. Naštěstí místním ochotně vypomohl s hašením ohně sbor z nedalekého Křetína.

- 2005 1. květen – založení tramské osady „ZÁTOKA“
- Spontánní akce místních i chalupářů a spřízněných duší z Dolního Poříčí. Osada pořádá, kromě svých setkání s kytarami, harmonikami, basou atd., také dnes již tradiční dětské dny.
- 2005 rekonstrukce a svěcení kapličky
- 2007 březen – vypracování architektonicko-urbanistické studie veřejných ploch v obci (Arch. Milan a Alena Stehlíkovi)
- 2007 září - listopad – rozšíření hlavní místní komunikace, bez dokončení povrchů
- 2007 prosinec – postavení zrestaurovaného křížku na novém místě v zátocce
- 2008 červen - listopad – rekonstrukce místní infrastruktury a veřejných ploch v obci Lazinov – 1. část.
- 2008 červenec - listopad – sanace sklepa pod místní komunikací „Na Dolách“
- 2009 únor – křest „Otylky“ (takto byla pojmenována nově zakoupená starší hasičská cisterna na podvozku Tatra 138 – hasiči tím získali profesionálnější techniku)
- 2009 zahájení Komplexních pozemkových úprav v extravilánu obce
- 2009 červen - prosinec – rekonstrukce místní infrastruktury a veřejných ploch v obci Lazinov – 2. část
- 2009 červen - prosinec – vybudování odpočinkové zóny na návsi (kolem zrekonstruovaného křížku)
- srpen – 1. ročník závodu dračích lodí na Křetínce
- 2012 duben - prosinec – stavba nové hasičské zbrojnice
- 2012-3 rekonstrukce místní infrastruktury a veřejných ploch v obci Lazinov – 3. část (celkem získala obec od r. 1992 na dotacích 16 mil. Kč)

KDO DRŽÍ TRADICI? HASIČI!

Sbor dobrovolných hasičů v LAZINOVĚ byl založen dne 1. února roku 1902.

Zakladatelé sboru byli: František Šustr, řezník a hostinský, (číslo popisné 1), Antonín Skalický, obchodník, (č. 42), Josef Skalník, rolník, (č. 36), Josef Haupt, toho času rolnický syn.

Za obec byli přítomni při zakládání hasičského sboru: starosta Emanuel Masák, první radní Tadeáš Skalický, členové obecního výboru Jan Konupka (č. 5) a Jan Haupt (č. 6). Počet členů činných při založení sboru bylo 26 mužů.

V roce 1902 bylo pro mužstvo zakoupeno 26 velice pěkných přilbic, výzbroje, plátěných kalhot a kazajek, potřebné žebříky, hadice a straší stříkačka, dosti zachovalá a užitečná. Hasičské skladiště bylo postaveno na obecní útraty za starostování pana Františka Štěpána (č. 25).

V roce 1927 pro hasičský sbor v LAZINOVĚ koupila obec novou dvouproudní stříkačku od firmy SMEJKAL z Čech u Prostějova za 21 000 korun československých (15 tisíc korun darovala obec, 6 tisíc korun zaplatil hasičský sbor).

Uvedená stříkačka byla odevzdána sboru dne 6. června 1927 k veřejnému užívání. Toho dne byla sloužena polní mše a po ní byla vysvěcena stříkačka. Kmotry byly dvě, a sice paní Marie Veselá, rolnice a paní Františka Štěpánová, rolnice (č. 8). Mše se zúčastnilo 101 hasičů z okolí, za sbory LETOVICE, VRANOVÁ, KŘETÍN, HORNÍ POŘÍČÍ, BOHUŇOV, BRADLENY, ŠTUDLOV, MEZIRÍČKO, SULÍKOV a NEJROV. Během celodenní oslavy vyhrávala hudba pana Ondříčka a odpolední taneční zábava se uskutečnila na zahradě paní Marie Veselé (č. 4), při které se zúčastnilo mnoho obecnstva domácích i cizích.

Sbor dobrovolných hasičů Lazinov v r. 1928

Dne 17. července 1928 uspořádali hasiči župní sjezd spojený s veřejným cvičením požárovým a prostné cvičení sekyrkové. Sjezdu se zúčastnili všechny sbory župy (až na dva sbory). Po zahájení sjezdu následovaly běhy v plné výzbroji na 300 m, za účasti 21 závodníků. První místo získal TIHOUN z Lazinova. Župního sjezdu se celkem zúčastnilo 185 členů.

Na tomto sjezdu byla zřízena se zdejšího sboru sanitní (samaritánská) stráž, která se skládala ze 3 členů a 4 členek - František Holek (č. 21), Josef Brablec (č. 40), Augustin Tihoun (č. 2), Božena Štěpánková (č. 9), Julie Štěpánová (č. 8), Vlasta Kudinková (č. 34), Leopoldina Marková (č. 23).

V roce 1938 sbor dobrovolných hasičů zakoupil nové vycházkové stejnokroje, dále náčiní na asanační službu a s přispěním obce zakoupil plynové masky a vybavené lékárničky. Třicet členů ve stáří od 40-ti do 60-ti let prodělalo kurz branné výchovy v Letovicích. Ke konci roku mládež obojího pohlaví od 14-ti do 21-ti let prodělalo kurz branné výchovy ve Křetíně. Po 2. světové válce se hasiči podíleli při obnově následků 2. světové války nejen v obci, ale i v rámci okolních obcí.

V roce 1951 zakoupila obec motorovou stříkačku PPS8, v témže roce proběhla mše a stříkačka byla vysvěcena. Tato stříkačka je majetkem hasičů i v dnešní době a je v provozuschopném stavu. Po zakoupení této stříkačky, která tehdy patřila k nejmodernějším v okolí, se místní hasiči zúčastňovali nejen námětových cvičení, ale zasahovali i u několika požárů.

Motorová stříkačka PPS8, foto Pavel Novotný, 2007

Na začátku 70. let minulého století obec ohromila zpráva, že dojde k vybudování vodního díla Křetínka, tato stavba byla zahájena v roce 1972 a přehrada byla naplněna v roce 1978.

Toto období mělo neblahý vliv na další rozvoj a činnost hasičského sboru v Lazinově, poněvadž došlo k demolici hasičské zbrojnice, která byla v záplavovém území přehrady, a mnoho aktivních členů sboru z důvodu demolic jejich rodinných domů, bylo nuceno se odstěhovat do jiných obcí. Toto období je možno srovnat s obdobím temna. Nejen ve sboru dobrovolných hasičů, ale i v celé obci přestal fungovat společenský život. Obec se postupnými, pomalými krůčky dostávala zpět do normálního života.

Byla vybudována náhradní hasičská zbrojnice z Prefa garáží, kde byla hasičská technika uskladněna. Tato náhradní hasičárna sloužila až do začátku letošního roku.

V roce 1982 byl pan František Skalník požádán bývalým předsedou Městského národního výboru v Letovicích panem Adamem, aby znovu oživil činnost sboru dobrovolných hasičů v Lazinově. Na následné Valné hromadě bylo zvoleno nové vedení hasičů a starostou byl zvolen bratr František Skalník, který vede hasiče až do dnešních dnů. V tomto roce se uskutečnily oslavy 80. výročí založení tohoto sboru, kde byli vyzváni stávající členové k další aktivní práci a byli přibráni mladí hasiči z řad mládeže. Počet členů v tomto roce činil 23 členů.

Po tomto roce se mladí hasiči zapojili do činnosti sboru v Lazinově, převzali zkušenosti starších hasičů a zapojili se do hasičských soutěží a zúčastňovali se námětových cvičení. V těchto letech byli hasiči činní i v společenském životě v obci, pořádali zábavy, námětová cvičení a ukázky pro děti. Podíleli se na organizaci oslav vítání jara (čarodějnice), Mikuláše a dalších.

V roce 2002 hasiči oslavili 100-leté výročí založení sboru ukázkami nejenom sborů dobrovolných hasičů, ale i ukázkami profesionálních hasičů z Boskovic a Brna.

Do roku 2006 bylo SDH Lazinov součástí Okrsku Letovice. V tomto roce přešlo do Okrsku Křetín, kde je dosud.

K velkému posunu ve výzbroji SDH bylo zakoupení v lednu roku 2009 automobilové stříkačky TATRA 138 CAS 25. V únoru toho roku byla Tatra pokřtěna a dostala jméno *Otylka*.

Otylka u Pálení čarodějnic, foto Pavel Novotný, 2010

Tímto krokem došlo k posílení provozuschopnosti zásahové jednotky. Vyvstal ale problém s garážováním *Otylky*. Bylo rozhodnuto ve spolupráci s obcí postavit novou hasičskou zbrojnici, která byla dostavěna na konci roku 2012. V roce 2012 ještě SDH Lazinov zakoupil od obce Skrchov požární stříkačku PPS12, která byla pokřtěna jménem *Editka*.

V současné době se hasiči podílejí na pořádání Školení první pomoci pro okrskové hasiče, účastní se školení zásahové jednotky a pořádají akce i pro děti (Pozor na nebezpečí, Den otevřených dveří – seznámení s požární technikou a základy hašení, Mikulášskou nadílku a Pálení čarodějnic). Díky tomu v roce 2012 vstoupilo do SDH Lazinov i několik dětí (3).

V letošním roce tedy Sbor dobrovolných hasičů v Lazinově oslavuje 111. výročí založení hasičského sboru a také otevření nové hasičské zbrojnice. K 1. lednu má SDH Lazinov 33 členů.

Nová hasičská zbrojnice a většina nynějších členů sboru, foto Pavel Novotný, 2013

Nejstarší tradicí je „Pálení čarodějnic“, které je úspěšnou akcí opakující se každoročně od nepaměti. Další dlouholetou akcí po novém vzkříšení kulturního a společenského života v Lazínově je volejbalový turnaj „Lazinovské léto“, který se v roce 2013 bude konat již po dvacáté šesté.

Lazinov se také intenzívně zapojil do novějších akcí v regionu, a to do závodu „Dračích lodí“ na přehradním jezeře. V uplynulých třech ročnících se lazínovská loď umístila vždy na předních místech: roku 2010 na 3. místě, roku 2011 byla na 1. místě a roku 2012 na 2. místě. Ve spolupráci s BOP Křetínka a okolními obcemi se pořádá vždy na jaře úklid břehů přehrady Křetínky.

V obci se mnoho akcí věnuje dětem. Každoročně je to Velikonoční a Vánoční tvoření, Pletení pomlázek, Výšlapy do okolí, Mikulášská nadílka a Vánoční zpívání, pak spolu s myslivci Za zvířátky do lesa. A podle příležitosti mnohé jiné. Těchto akcí se však neúčastní jen děti, ale v hojném počtu i dospělí obyvatelé obce. Samostatnou kapitolu tvoří „Dětský den“ pořádaný trampskou osadou Zátoka ve spolupráci s obcí.

V životě obce hrály vždy důležitou roli ženy. A proto mají své vlastní akce jako například oslavu Dne matek nebo podzimní „Dámskou jízdu“.

A nesmíme zapomenout na našeho Vodníka.

Nad místem, kde býval lazínovský Masákův mlýn, na místě, kde je krásný výhled na dnes již zatopené údolí Křetínky, je lavička a u ní vodník – jako vzpomínka na starý mlýn a zatopenou část obce. S vodníkem a dalšími jsou spojené pověsti, které si můžete přečíst v knize „Pověsti a pohádky od Svitavy, Svratky“ (MAS Boskovicko Plus 2010).

Tak přijďte posedět a zavzpomínat na naše malebné údolí a Lazínov!

Vodník na stráni nad bývalým lazínovským mlýnem, foto Josef Hrdý, 2013

KDE ŽIJEME?

Planeta
Světadíl
Stát
Historická země
Kraj
Okres
Obec s rozšířenou působností
Pověřená obec
Školní obvod
Farní úřad
Pošta
Katastrální území
Počet obyvatel (k 1. 1. 2012)
Nadmořská výška
Zeměpisné souřadnice

LAZINOV

Země
Evropa
Česká republika
Morava
Jihomoravský kraj
Blansko
Boskovice
Letovice
Křetín
Letovice u sv. Prokopa
679 62 Křetín
3,86 km²
152
402 m n.m.
49° 34' 3" severní šířky
16° 31' 38" východní délky

VODNÍ DÍLO NA KŘETÍNCE

Oficiální název	VD Letovice – Povodí Moravy
Umístění hráze	km 2,92 na Křetínce od zaústění do Svitavy
Výška hráze	28,5 m
Délka hráze v koruně	126 m
Plocha nádrže	111 ha
Objem vody v nádrži	11,6 milionů krychlových metrů

Vydala obec Lazinov, červenec 2013

Texty:
Josef Hrdý, Brno
Hana Holasová, Lazinov
Stanislava Brablecová, Lazinov
Pavel Novotný, Lazinov

Fotografie na obálce:
černobílé – František Továrek, Vranová
barevné – Pavel Novotný, Lazinov

1957

2013